ΠΕΡΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΩΝ ΟΠΛΩΝ

του Σοφοκλή Κοσκινά

Αναλογιστείτε πώς θα ήταν ο κόσμος χωρίς την ύπαρξη κάποιων δεδομένων σύγκρισης. Ποιες θα ήταν οι έννοιες των λέξεων δυνατότερο, γρηγορότερο, ασφαλέστερο κλπ. Τότε ίσως τα πάντα να γίνονταν κατά προσέγγιση και κατά προσωπική εκτίμηση.

Από την άλλη πλευρά αναλογιστείτε πόσες μονάδες μέτρησης υπάρχουν σήμερα ώστε να δίνεται η δυνατότητα στον κάθε ένα να μπορεί να έχει κάποιο "δεδομένο" σύγκρισης: το μέτρο, το κιλό, το τετραγωνικό, το χιλιόμετρο, το λίτρο κλπ. που χρησιμοποιούνται καθημερινά όταν θέλουμε να προσδιορίσουμε ένα μέγεθος.

Πέραν των ευρέως γνωστών δεδομένων υπάρχουν και κάποια άλλα που είναι εξίσου σημαντικά. Ιδιαίτερα όταν οι "κανόνες" αυτοί έχουν να κάνουν με μονάδες που καθορίζουν όρια ασφάλειας. Τα όρια ασφάλειας παγκοσμίως είναι κοινά. Μπορεί οι μονάδες μέτρησης να είναι διαφορετικές αλλά το μέγεθος της σπουδαιότητά τους είναι ίδιο. Τις περισσότερες από αυτές τις μονάδες μέτρησης θα έπρεπε να τις γνωρίζουμε, γιατί έχουν να κάνουν με την ασφάλειά μας.

Τίποτα δεν κατασκευάζεται χωρίς προδιαγραφές. Τίποτε δεν κατασκευάζεται χωρίς στάνταρ, ή χωρίς πλήρη δεδομένα ποιότητας, αντοχής, καταλληλότητας.

Το κυνηγετικό όπλο δεν θα μπορούσε να αποτελέσει εξαίρεση στον κανόνα. Υπάρχουν συγκεκριμένα "μεγέθη" τυποποιημένα σε παγκόσμιο επίπεδο που αυτά εμφανίζονται ως σήματα, σφραγίδες, λέξεις κλπ., τα οποία υποδηλώνουν τις μηχανικές αλλά και τις ποιοτικές προδιαγραφές του κυνηγετικού όπλου.

Σε ορισμένα κράτη είναι υποχρεωτική η αναγραφή της παρότρυνσης προς τον χρήστη του κυνηγετικού όπλου να διαβάσει προκειμένου να ενημερωθεί για το ποια είναι τα όρια μέσα στα οποία θα πρέπει να κινηθεί ώστε το όπλο αλλά και τα φυσίγγια που θα χρησιμοποιήσει να του παρέχουν πλήρη ασφάλεια. Για παράδειγμα στην Αμερική είναι υποχρεωτικό πάνω στην κάνη ή τις κάνες του κυνηγετικού όπλου να αναγράφεται το "READ BEFORE USE" (Διάβασε πριν χρησιμοποιήσεις). Επίσης υποχρεωτικό είναι μαζί με το κάθε όπλο που πωλείται παράλληλα ο αγοραστής να παίρνει και ένα ενημερωτικό φυλλάδιο που αφορά στο συγκεκριμένο όπλο που αγόρασε, στο οποίο αναφέρονται τα όρια ασφάλειας που έχει δοκιμαστεί το όπλο, πώς λειτουργεί, και ορισμένες συμβουλές ασφαλούς χρήσης του κυνηγετικού όπλου.

Εκτός των τυποποιημένων μάλλον προδιαγραφών που ισχύουν παγκοσμίως σε κάθε κράτος, ο κατασκευαστής έχει τη δυνατότητα να θέσει τα δικά του όρια ασφαλείας που σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να είναι κατώτερα εκείνων που έχουν παγκοσμίως καθοριστεί. Αντίθετα τα όρια αυτά μπορεί να είναι και υψηλότερα. Αυτό δεν ισχύει μόνο για τα κυνηγετικά όπλα αλλά για πάρα πολλά πράγματα.

Το κυνηγετικό όπλο πέραν της ιστορίας του δεν είναι τίποτε περισσότερο από μια

μηχανολογική εφαρμογή που διέπεται από "κανόνες" και όρια ασφαλείας (προδιαγραφές).

Το κυνηγετικό όπλο αν το εξετάσουμε από την μηχανική - μηχανολογική πλευρά, αποτελεί μια κινητή μονάδα παραγωγής ενέργειας. Είναι όμως τόσο απλά τα πράγματα ή εμείς τα βλέπουμε και τα αντιλαμβανόμαστε τόσο απλά;
Όταν στις κάνες του όπλου αναγράφεται ότι το όπλο έχει δεχτεί την δοκιμασία των 1200 Bars αυτό δεν σημαίνει ότι η κάνη μπορεί να ρίχνει φυσίγγια με τέτοιες πιέσεις σε καθημερινή βάση.

Για να γίνει εφικτό κάτι τέτοιο πρέπει η κάνη να έχει δοκιμαστεί σε πολύ περισσότερες πιέσεις ώστε η αναγραφή του ανώτερου επιτρεπτού ορίου να μπορεί να επιτευχθεί για αρκετές φορές με την προϋπόθεση ότι ο κατασκευαστής έχει συνυπολογίσει διάφορες παραμέτρους (παλαιότητα, φθορές, ανοχές κλπ.). Για την Ευρώπη τον ρόλο του ελεγκτή τον έχουν αναλάβει διάφοροι κρατικοί φορείς. Ιδιαίτερα στις χώρες που έχουν βιομηχανίες ή βιοτεχνίες που κατασκευάζουν κυνηγετικά όπλα το κράτος έχει φροντίσει ώστε όλοι οι κατασκευαστές να σφραγίζουν τα όπλα τους στις αρμόδιες τράπεζες δοκιμών που είναι υπεύθυνες ώστε να δώσουν το τελικό ΟΚ, ώστε το όπλο να προωθηθεί στην αγορά φέροντας τις απαραίτητες σφραγίδες καταλληλότητας.

Στην Αμερική υπάρχει ένα διαφορετικό σύστημα ελέγχου που την ευθύνη κατασκευής την φέρει αυτούσια ο κατασκευαστής, ο οποίος θεωρείται υπεύθυνος και για το οποιοδήποτε πρόβλημα, ατύχημα παρουσιαστεί.

Πιο από τα δύο αυτά συστήματα ελέγχου είναι το καλύτερο;

Μάλλον κανένα γιατί και τα δύο έχουν αρκετά τρωτά σημεία, και τα δύο στηρίζονται σε μεγάλο ποσοστό στην υπευθυνότητα του κατασκευαστή ή του δοκιμαστή. Για το λόγο αυτό, ότι δηλαδή δεν μπορεί όλοι και πάντα να είναι υπεύθυνοι και συνεπείς παγκοσμίως, οι αρθρογράφοι προτείνουν στους κυνηγούς - σκοπευτές να χρησιμοποιούν όπλα και φυσίγγια από επώνυμους κατασκευαστές που για χρόνια έχουν αποδείξει ότι και το όνομά τους σέβονται και υπεύθυνοι είναι.

Θα μπορούσε ένας κατασκευαστής να κατασκευάσει ένα όπλο που δεν θα τηρούσε τους κανονισμούς ασφαλείας;

Ίσως και αυτό θα μπορούσε να γίνει σε χώρες όπως η Ελλάδα που δεν έχει απολύτως κανένα κριτήριο ασφαλείας για τα κυνηγετικά όπλα.

Τα όπλα αυτά θα μπορούσαν να κατασκευαστούν οπουδήποτε και να εισαχθούν στην Ελλάδα χωρίς να φέρουν καμία απολύτως ένδειξη δοκιμής ασφαλείας.

Γιατί το Ελληνικό κράτος δεν φρόντισε ποτέ ώστε να καθιερώσει ή να θέσει κάποια κριτήρια ή όρια. Το ότι δεν είχαμε ουσιαστικά κατασκευαστές κυνηγετικών όπλων στην Ελλάδα αυτό δεν σημαίνει ότι δεν πρέπει και να έχουμε συγκεκριμένα όρια ασφάλειας. Το ευτύχημα είναι ότι, μέχρι στιγμής, δεν έχει εισαχθεί στην Ελλάδα κάτι επικίνδυνο για την ασφάλεια του χρήστη. Ο λόγος είναι ότι τα περισσότερα όπλα που αντιπροσωπεύονται στη

χώρα μας προέρχονται από επώνυμους κατασκευαστές με πολυετή παρουσία στην οπλουργική και γίνεται άμεσα αντιληπτό ότι τέτοιου επιπέδου κατασκευαστές δεν ρισκάρουν τη φήμη τους. Αντιθέτως λειτουργούν θέτοντας στόχους για το μέλλον.

Όμως όλα τα πράγματα έχουν κάποια "ημερομηνία λήξεως" ή τουλάχιστον επανελέγχου. Γιατί ακόμη και αν τηρηθούν οι αυστηρότερες προδιαγραφές από κάποιον κατασκευαστή, αυτό δεν σημαίνει ότι το προϊόν που θα πάρει κάποιος δεν θα παρουσιάσει φθορές χρήσης, συντελεστές παλαιότητας κλπ., ιδιαίτερα αν οι προϋποθέσεις που θέτει ο κατασκευαστής για την μετέπειτα συντήρησή του δεν τηρηθούν από τον ιδιοκτήτη ή ακόμη χειρότερα αν τα όρια που έχει θέσει ο κατασκευαστής δεν τηρηθούν.

Τα μέτρα ασφαλείας που παίρνουν οι κατασκευαστές όπλων αναγράφονται πάνω στις κάνες και στις βάσεις των όπλων. Οι σφραγίδες δοκιμής που φέρουν, παρότι διαφοροποιούνται από κράτος σε κράτος, ερμηνευόμενες υποδηλώνουν τα ίδια μεγέθη δοκιμών περίπου.

Τα "μεγέθη" εξαρτώνται από τις προδιαγραφές ασφαλείας που θέτει το κάθε κράτος.

Τα ποιοτικά στάνταρ που χρησιμοποιεί ο κάθε κατασκευαστής διαφοροποιούνται ανάλογα. Αν και πολλά ποιοτικά στάνταρ αναγράφονται πάνω στο όπλο λίγοι είναι οι αγοραστές που μπορούν να τα διακρίνουν.

Για παράδειγμα, η ποιότητα του χάλυβα που επιλέγει ο κατασκευαστής για την κατασκευή των κανών αναγράφεται σε κάποια όπλα. Οι επώνυμοι χάλυβες δεν προσφέρουν μόνο την αίγλη του ονόματος. Ουσιαστικά συντελούν στην ασφάλεια του παρέχει το όπλο. Για να μην μπούμε σε λεπτομέρειες, απλά αναφέρουμε ότι πραγματικά μπορούν να εκπληρώσουν το σκοπό τους καλύτερα από ό,τι ένας υποδεέστερης ποιότητας χάλυβας. Το να κατασκευαστεί ένα προϊόν που να μπορεί να βρίσκεται μέσα σε κάποια συγκεκριμένα πλαίσια είτε σε πλεονεκτικά πλαίσια, αυτό δυστυχώς είναι κάτι που ο καταναλωτής δεν μπορεί να το γνωρίζει.

Οι συντελεστές παλαιότητας και φυσιολογικής φθοράς είναι πολύ σημαντικοί και όλοι οι κάτοχοι κυνηγετικών όπλων θα πρέπει να φροντίζουν ώστε τα όπλα αλλά και τα φυσίγγια που χρησιμοποιούν να τους διασφαλίζουν την ασφαλή λειτουργία.

Στην Ελλάδα υπάρχουν αρκετά παλαιά όπλα που είτε αγοράστηκαν, είτε κληρονομήθηκαν. Τα όπλα αυτά μπορεί να είναι 20-30-40-50 χρονών και αρκετά από αυτά χρησιμοποιούνται ακόμα στο κυνήγι.
Η παλαιότητα δεν αποτελεί αρνητικό συντελεστή στην ασφάλεια, αρκεί το όπλο να είναι σωστά συντηρημένο και σε καλή κατάσταση.

Τα κυνηγετικά όπλα δεν παθαίνουν τίποτε από τη χρήση. Παθαίνουν από την κακή συντήρηση. Το εμφανέστερο δείγμα κακής κατάστασης ενός όπλου είναι τα κενά στις εφαρμογές του (τζόγος). Αυτό δείχνει σκληρή χρήση σε συνάρτηση με κακή συντήρηση.

Ένα δεύτερο δείγμα που είναι και μη αναστρέψιμο είναι όταν οι σφραγίδες δοκιμής αρχίζουν

να μη διακρίνονται εύκολα. Σε περίπτωση που οι σφραγίδες δε διακρίνονται καθόλου το όπλο είναι επικίνδυνο για χρήση. Σε αυτή την περίπτωση χρειάζεται να γίνει επαναδοκιμή και σε περίπτωση που το όπλο κριθεί κατάλληλο η Τράπεζα Δοκιμών ξαναχτυπάει σφραγίδες οι οποίες υποδηλώνουν ότι το όπλο επανεξετάστηκε και κρίθηκε κατάλληλο.

Όπως επίσης αν το όπλο έχει δεχτεί κάποιες σοβαρές εργασίες στις κάνες από οπλουργό πρέπει να γίνει η διαδικασία της επανεξέτασης.

Όλοι θεωρούμε πολύ φυσιολογικό το να πάρουμε κάποιο όπλο στα χέρια μας, να βάλουμε στη θαλάμη του ένα φυσίγγι και να πατήσουμε τη σκανδάλη. Στο μυαλό όλων είναι δεδομένο ότι τα κυνηγετικά όπλα προορίζονται για αυτό το σκοπό. Λίγοι όμως είναι εκείνοι που ταυτόχρονα σκέφτονται τι θα γίνει αν το συγκεκριμένο όπλο στα χέρια του χρήστη έστω για μια φορά δεν κάνει αυτό που ο χρήστης θεωρεί δεδομένο ή αν λειτουργήσει, αλλά με έναν διαφορετικό τρόπο από ότι συνήθως. Όλα τα μηχανικά φαινόμενα που παρατηρούνται στο όπλο κατά την διαδικασία της πυροδότησης χαρακτηρίζονται ως επανατάξιμα.

Σε περίπτωση όμως που τα φαινόμενα χαρακτηρισθούν ως μόνιμα(*), τότε το αποτέλεσμα είναι διογκωμένες κάνες, ρήξη των κανών, ολική ρήξη των κανών κλπ. Οι συνέπειες για τον χρήστη από την εμφάνιση ενός τέτοιου φαινομένου είναι απρόβλεπτες.

Οι όροι νέα ή παλαιά όπλα, γερά ή ψεύτικα και όλοι οι άλλοι χαρακτηρισμοί που μπορούν να δοθούν σε ένα όπλο δεν είναι δόκιμοι.

Υπάρχουν όπλα ασφαλή και όπλα μη ασφαλή, όπλα που είναι κατάλληλα για χρήση και όπλα που είναι ακατάλληλα.Κανένας φίλος σας ή συγκυνηγός σας δεν μπορεί να σας διασφαλίσει ότι το τάδε όπλο είναι καλό, γερό κλπ. Ούτε τα μηχανήματα διαθέτει, ούτε την γνώση.

Μην εξαπατάστε από αυτό που βλέπετε. Η εμφάνιση και ο οπτικός έλεγχος μπορούν να σας δείξουν μόνο τις ακραίες περιπτώσεις ακαταλληλότητας.

Οι μοναδικοί που μπορούν να σας ενημερώσουν υπεύθυνα για την κατάσταση ενός κυνηγετικού όπλου είναι οι οπλουργοί. Εκείνοι διαθέτουν τα μηχανήματα που είναι απαραίτητα για να εξετάσουν την κατάσταση ενός όπλου. Τα όρια ασφαλούς χρήσης για ένα κυνηγετικό όπλο καθορίζονται από διεθνή στάνταρ και εκείνοι που τα οριοθέτησαν είχαν σαν σκοπό την ασφαλή χρήση των όπλων. Τα όρια αυτά είναι επακριβώς προσδιορισμένα και όχι στο περίπου. Οι συμβουλές του τύπου: "χρησιμοποιήστε ελαφρύτερα φυσίγγια κλπ." στηρίζονται στη θεωρεία της σχετικότητας. Δηλαδή αν το όπλο είναι επικίνδυνο, εννοούν ότι με τα ελαφρύτερα φυσίγγια θα κάνει μικρότερη ζημιά στον χρήστη αν παρουσιαστεί κάποιο μόνιμο φαινόμενο(*).

Για άλλη μια φορά αναφέρουμε ότι δυστυχώς στην Ελλάδα δεν υπάρχει απολύτως κανένας έλεγχος ασφαλείας ούτε καν προδιαγραφές για τις περιπτώσεις σημαντικών επισκευών. Η όλη υπόθεση που λέγεται ασφάλεια, στηρίζεται στην ευσυνειδησία και την υπευθυνότητα των οπλουργών, αν βέβαια τα όπλα πέρασαν ποτέ από οπλουργό - γιατί τα περισσότερα

από τα επικίνδυνα όπλα δεν έχουν περάσει ούτε μια φορά από κάποιο οπλουργείο ώστε να διαπιστωθεί η καταλληλότητά τους.

Το κυνήγι είναι ένας τρόπος για να ξεφεύγουμε από την καθημερινότητα. Είναι μια δραστηριότητα που την απολαμβάνουμε με την παρέα μας και πάντα ως αποτέλεσμα έχει τις ευχάριστες αναμνήσεις που μας αφήνει, για να έχουμε να θυμόμαστε και να εξιστορούμε. Φροντίστε να παραμείνει πάντα έτσι για εσάς, όχι όμως με δεήσεις και στηριζόμενοι στην τύχη. Τα μέσα που χρησιμοποιούμε, πέραν της ιστορικής τους και συναισθηματικής τους αξίας, πρέπει να εμπεριέχουν και ένα άλλο σημαντικό παράγοντα: την ασφάλεια. Και στον τομέα αυτό τον πρώτο και κύριο λόγο έχει η υπευθυνότητα.

(*) ΜΟΝΙΜΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ: Η κάνη κατά τον πυροβολισμό διαστέλλεται και συστέλλεται (επανέρχεται στην αρχική της μορφή μετά τον πυροβολισμό). Αυτό γίνεται στα όρια ανοχής των μετάλλων. Αν το όριο αυτό ξεπεραστεί, τότε η κάνη δεν επανέρχεται στην αρχική της μορφή με αποτέλεσμα να υπάρχουν μόνιμες διογκώσεις και ρήξεις.